

אין הפתרון פשוט כל עיקר

היה ממריץ את אירגון הפעולות להדברת המאסטיטיס.

ובסיכום אפשר לומר שצירוף כל הפעולות, כלומר — הקפדה על היגיאנה, ביצוע מעולה של החליבה במכונה, טיפול שיטתי בפרות חולות נוחות לריפוי, וסילוק מהעדר את קשות-הריפוי — כל זה ביחד יאפשר ביעור המאסטיטיס.

צ. ד. וילסון

חוקר בכיר במעבדה הוואטרינארית המרכזית של משרד החקלאות באנגליה

(תורגם מהירחון Agriculture חוברת 11 נובמבר 1964)

אין פתרון קל ופשוט לצרת המאסטיטיס. רור בו של הנזק הנגרם, אינו נראה בלא קושי, והר בוקרים עומדים בפני מחלה, אשר לעתים קרובות קשה לאבחן אותה ולטפל בה. בארצות אחדות מבצעים את האבחנה הראשונית בתוך גות ריכוז החלב, בשיטת ספירת התאים בחלב. במדינות אחדות שבארצות-הברית פוסלים לה- לוטין חלב בעל תכולה גבוהה של תאים, ועוב- דה זו שימשה עילה לכינון מועצה לאומית לברי- עור המאסטיטיס בארה"ב. אילו הונהגה בברי- טניה פסילת חלב לפי השיטה הנ"ל, ודאי שזה

מחקרים במאסטיטיס בארה"ב

לפני שנים אחדות השתעשעו בתקווה שהאנטיביוטיקה תחסל את המאסטיטיס, אך האכזבה לא איחרה לבוא. בעבר היו חוקרים את המאסטיטיס בעיקר בשדה, כלומר — בעדרים שבמשקים; בזמן האחרון הוקמו מוסדות מיוחדים למחקר מחלות אלו וביניהם — היחידה המיוחדת למחקר המאסטיטיס באוניברסיטת פאנסילבאניה. נבנתה רפת מרווחת ושוכנו בתוכה 20 מבכירות, הנבדקות בקביעות, בביקורת שבועית, על באקטאריות וליאוקוציטים בחלב של כל רבע. במחקר הזה עסוקים — וואטרינאר אחד, שני באקטאריולוגים ו-3 וואטרינארים נוספים מגישים שירותם באופן חלקי.

את המאסטיטיס יש לראות כתוצאה של פעולת גומלין בין שלושת הגורמים האלה: (א) נוכחות באקטאריות בעטין; (ב) אי-יכולתה של הפרה להתנגד לאורגאניזמים אלה; (ג) תנאי סביבה, העשויים להשפיע על כושר התנגדות של הפרה לאורגאניזמים.

במשך שנים רבות התרכז המחקר באורגאניזמים בעיקר, שבודדו מהעטין, ואמנם הושגה אינפורמציה חשובה בשטח זה. בזמן האחרון הוסבה תשומת-הלב להשפעת גורמי הסביבה, ובייחוד לנזק החליבה על בריאות העטין. אולם שדה בלתי נחקר הוא — כושר התנגדות של הפרה לאורגאניזם הפולש, כיוון שנוכחו שקיימות פרות אשר רק לעתים רחוקות מותקפות במחלה, בה בשעה שהאחרות השרויות באותם התנאים, מותקפות לעתים תכופות; ואין יודעים עד עתה מהו המקור לשוני הזה בכושר התנגדות.

ידוע הדבר שהליאוקוציט (כדורית לבנה של דם) משמש אמצעי מגן מפני זיהום, אולם חלב, שמוצאים בו ליאוקוציטים בכמויות גדולות, פסול בשיווק. ייתכן שהליאוקוציטים שבחלב, אף הם מופיעים בתפקיד "לוחמים" נגד המאסטיטיס, לפיכך טעונה כל הבעיה הזו מחקר מקיף.

לגבי מחלות רבות עשויים בעלי-חיים להתחסן לאחר שחלו פעם במחלה זו, אך אין הדבר נכון במאסטיטיס. נתגלו אמנם נוגדנים לאורגאניזמי-מאסטיטיס מסויימים — בחלב ובדם, אבל כוחם ויעילותם במניעת המחלה לא נתאשרו למעשה. עצם הופעת נוגדנים אלה, אף היא נתונה במחקר.

וואטרינארים ובוקרים גוּכחו שפרה השרויה במאמץ (הטרחה), היא גם רגישה יותר למאסטיטיס; המאמץ גורר אחריו הפרשה מוגברת של הורמונים מקליפת יתרת-הפיליה — (adrenal cortex). הורמונים אלה דרושים בתהליך ייצור החלב, אולם השפעתם על בריאות העטינים אינה ידועה, וגם זו בעיה למחקר. בשיתוף עם המחלקה למדע החלב (שליד משרד החקלאות) פורסמו תוצאות המחקר בשאלת פסילת חלב מעטין שטופל באנטיביוטיקה. כן הוחל בבירור השפעת החליבה הבלתי נכונה במכונות על בריאות העטין.

השוני בפרות בכל הנוגע לתנגדות למאסטיטיס מחייב מחקר ממושך, ויתכן שתוצאות מחקר זה יוליכו גם לבירור העמידות השונה של הבהמות בפני מחלות אחרות.